

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över promemorian Vissa Skollagsfrågor – Del 2

(U2014/5176/S)

Riksdagens ombudsmän, JO, har fått tillfälle att yttra sig i rubricerat ärende.

Promemorian innehåller bl.a. ett förslag om en ändring i skollagen som innebär att det vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska få förekomma enstaka konfessionella inslag i annan utbildning än undervisning. Dessa inslag ska syfta till att överföra och utveckla traditioner som är en del av samhällets kulturarv. Deltagandet i utbildning som innehåller konfessionella inslag ska vara frivilligt.

Förslaget innebär ett undantag från den i dag gällande regeln i 1 kap. 6 § skollagen om att utbildning vid en offentlig skolenhet eller förskoleenhet ska vara icke-konfessionell. I princip motsvarar denna bestämmelse vad som gällde sedan tidigare (prop. 2009/10:165 s. 225).

Som skäl för undantaget anförs bl.a. att många kommuner har tolkat skollagen som att möjligheten att hålla skolavslutning och liknande samlingar i kyrkor och motsvarande lokaler har minskat (s. 18 i promemorian). Syftet är att förtydliga regelverket och skapa ett större utrymme för förskolor och skolor att anordna samlingar i kyrkor och motsvarande lokaler. Förslaget öppnar upp för inslag som framstår som renodlat konfessionella, t.ex. ska en präst eller motsvarande få medverka vid en avslutning i kyrkan och i samband med det utföra handlingar som är konfessionella (s. 19–20 i promemorian).

Promemorian innehåller inte någon djupare analys av rättsläget. Det framstår därför som oklart i vilken utsträckning de traditioner som förslaget tar sikte på inte kan upprätthållas inom ramen för nu gällande lagstiftning. I sammanhanget kan pekas på Skolverkets juridiska vägledning Mer om ... Skol- och förskoleverksamhet i kyrkan eller annan religiös lokal (oktober 2012). I denna skriver Skolverket att bl.a. följande gäller enligt den nu gällande skollagen:

Avslutningen eller samlingen kan ske i kyrkan om den utformas så att tonvikten ligger på traditioner, högtidlighet och den gemensamma samvaron och det inte förekommer några religiösa inslag såsom bön, välsignelse eller trosbekännelse.

Rent allmänt kan anföras att det även vid den praktiska tillämpningen av den föreslagna undantagsbestämmelsen, som tillåter enstaka konfessionella inslag bara under vissa omständigheter, sannolikt kommer att uppstå svårbedömda gränsdragningsfrågor. Det kan alltså befaras att den nya bestämmelsen i

skollagen inte kommer att göra det lättare för skolledare att veta hur aktiviteter ska utformas för att vara förenliga med skollagen. Det uppgivna syftet att förtydliga regelverket uppnås med andra ord inte.

Enligt förslaget ska det vara möjligt för ett barn eller en elev att avstå från såväl de konfessionella inslagen i sig som hela den aktivitet (t.ex. en skolavslutning) där inslagen förekommer. Det ligger i sakens natur att vårdnadshavaren många gånger kommer att avgöra den frågan. Förslaget innebär en påtaglig risk för att barn eller elever kommer att helt eller delvis stängas ute från bl.a. skolavslutningar. Enligt min mening är detta helt oacceptabelt.

Jag avstyrker förslaget.

Jag avstår från att yttra mig över övriga förslag i promemorian.

Lilian Wiklund

Per Christensen
föredragande